

РОЗДІЛ V. Хореографія

УДК 793.322

Дутка І. Р.

*бакалавр кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва
факультету початкової освіти та мистецтва,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна
(ireeendtk12.08@gmail.com)*

Мартинів О. О.

*викладач кафедри вокально-хорового,
хореографічного та образотворчого мистецтва
факультету початкової освіти та мистецтва,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна
(o_martyniv@dspu.edu.ua)*

Особливості танцювального напрямку «танець-модерн»

У статті досліджено особливості танцювального напрямку «танець модерн», який зародився на початку XX століття в США та Європі як альтернатива тодішньому класичному балету, як спосіб вираження нових емоцій і думок. Він був характерний для ,тогочасного мистецтва, сміливо відкидаючи умовності балетної форми і відрізняючись від неї свободою засобів і підвищеною виразністю. З'ясовано, що танець-модерн характеризується частими змінами, тому що це спроба більш конкретно висловити свої ідеї. Доведено, що хоч танець-модерн і використовує класичні фігури, він все ж вирізняється оригінальністю. Велика увага приділяється руху, формі фігури, ритму, ракурсу виконання.

Ключові слова: танець модерн, класичний танець, артист, хореограф, культура.

Features of the dance direction «modern dance»

The article examines the peculiarities of the dance direction "modern dance", which originated at the beginning of the 20th century in the USA and Europe as an

alternative to the existing classical ballet, as a way of expressing new emotions and thoughts. It was characteristic of the art of that time, boldly rejecting the conventions of the ballet form and differing from it in freedom of means and increased expressiveness. It has been found that modern dance is characterized by frequent changes, because it is an attempt to express one's ideas more concretely. It has been proven that although modern dance uses classical figures, it still differs in its originality. Much attention is paid to the movement, the shape of the figure, the rhythm, the angle of performance.

Keywords: *modern dance, classical dance, artist, choreographer, culture.*

Постановка проблеми. Сьогодні для танцювального мистецтва характерна творча конкуренція, і хореографи часто прагнуть, щоб їхні роботи називалися найепатажнішими. Проте в мистецтві є краса сучасного танцю з професіоналізмом, силою та гнучкістю, які ніколи раніше не бачили. Основоположниками танцю-модерн є Айседора Дункан, Марта Грехем, Дорес Хамрі. Школи та різні танцювальні стилі в усьому світі появилися завдячуючи цим людям.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Враховуючи зростання інтересу до «сучасного» танцю серед українських артистів балету, балетмейстерів та педагогів, необхідне теоретичне забезпечення артистів та навчального процесу. Це пов'язано зі зростанням інтересу науковців до історії та теорії сучасної хореографії загалом і танцю «модерн» зокрема. Так В. Пастух аналізує проблему становлення танцю «модерн» у Східній Галичині у 20–30-х рр. ХХ ст. Питання художнього синтезу та його роль у розвитку танцю «модерн» аналізує Д. Бернадська. Вивченню «феномена» А. Дункан та проблемам театрального «модерну» присвячена робота К. Добротворської. Вплив філософсько-естетичних ідей на появу різних видів танцю-модерн відображено в працях Т. Кохана, В. Волчукової. Танець-модерн у художній культурі ХХ ст. досліджує М. Погребняк.

Мета статті – дослідити особливості танцювального напрямку «танець-модерн».

Виклад основного матеріалу дослідження. У 20-ті рр. ХХ ст. «... в США набув вжитку термін «*танець-модерн*», який використовувався для визначення творчості американських

хореографів: М. Грехем, Д. Хемфрі, Ч. Вейдмана, Х. Холм, Х. Таміріс, Л. Хортон. Термін «*виразний*» танець («*Ausdruckstanz*»), що втілює у собі основні ідеї експресіонізму, застосовувався для творчих робіт хореографів Австрії, Німеччини та Скандинавських країн: М. Вігман, Г. Палуккі, К. Йосса та ін.» (Погребняк, 2009: с. 11).

До 80-х рр. ХХ ст. класичний танець повернувся до своїх витоків, а модерн (на той час – *contemporary dance*) став високотехнічною зброєю професіоналів. Дві танцювальні форми, сучасний танець і класичний балет, мирно співіснують без конфліктів. Щоб зрозуміти, що таке танець модерн сьогодні, потрібно поглянути на його історію, починаючи з причин появи нових напрямів.

Термін «танець-модерн» з'явився в Америці для опису сценічної хореографії, яка відкидає традиційну балетну форму. «Спільним для представників танцю-модерн, незалежно від того, до якої течії вони належали й у який період проголошували свої естетичні програми, був намір створити нову хореографію, яка б відповідала, на їхню думку, духовним потребам людини 20 століття» (Шариков, 2010: с. 75). Його основні принципи: відмова від норм, впровадження нових тем і дій з використанням оригінальних танцювально-пластичних засобів.

З одного боку, він увібрав риси елітарної культури, а з іншого – панівний на той час революційний дух мас. Основним завданням було спустити елітарні канони до низів. Модерн поступово набував рис масовості. «Ексклюзивна культура» відійшла на другий план. Стиль модерн унікальний тим, що передовсім орієнтований на споглядання. Інакше кажучи, можна стверджувати, що модерн базується на етичному пізнанні. По-друге, модерн має свою філософію, і творці неодмінно вводять її в певну форму, спрямовану на гармонійне сприйняття. Модерн-танець – це, по суті, алегорично-пластичне тлумачення внутрішнього світу людини, хореографа, танцюриста. У рамках цього стилю з'явився новий вид танцю, який отримав назву «танець-модерн».

Незважаючи на те, що танець-модерн використовує класичні фігури, він все ж вирізняється оригінальністю. Велика увага приділяється руху, формі фігури, ритму, ракурсу виконання.

Структура танцю заснована на людському баченні. Всі рухи повинні бути гармонійними, але один рух зливається з іншим, подібно до того як людина плавно і органічно йде по землі або дерево рухається під поривом вітру. При цьому всі рухи повинні відображати душевний стан виконавця, його уявлення і ролі, до яких актор-танцюрист звик на цей момент.

Танець-модерн характеризується частими змінами, тому що це спроба більш конкретно висловити свої ідеї. Хореографія повинна ідеально відповідати музиці. «Модерн-танець може виконуватися не під ритм, але завжди під музику. Підйом в музиці відповідає «підйому» в хореографії і навпаки. Все музично і гармонійно» (Годовський, 2005: с. 11).

Ідея модерн-танцю виключно важлива. Тільки вона може «зарядити» танець емоційно і чуттєво. Глядач, так би мовити, занурений в океан фізичної графіки та музики. Він не помічає сусідів, не відчуває обмежень залу, повністю інтегрується в простір, у якому відбувається дія, і переноситься в іншу паралельну реальність – реальність танцю. Танець повністю захоплює людину своєю ідеєю та естетичними формами.

Висновки. Отже на початку ХХ ст. в США та Європі зародився новий танцювальний напрям (у американців отримав назву – модерн, у європейців – contemporary dance) як альтернатива тодішньому класичному балету, як спосіб вираження нових емоцій і думок. Він був характерний для мистецтва того часу, сміливо відкидаючи умовності балетної форми і відрізняючись від неї свободою засобів і підвищеною виразністю.

Артисти танцю почали враховувати риси особистості, обрядові та релігійні аспекти, примітивність, експресивність та емоційність. Саме в цій атмосфері виник бум сучасного танцю. Несподівано з'явилася нова свобода в тому, що наразі вважалося прийнятним, і визнано новий вид мистецтва, в якому хотіли брати безпосередньо участь багато людей.

Витонченість, самотність і нестандартність танцю-модерн привертає увагу людей з різним достатком, абсолютно різних інтересів і різних професій.

Список використаної літератури

1. Годовський В.М., Горбачу Р.Л. (2005). *Модерн танець (хронологічна таблиця історії розвитку)*: Навчально-методичний посібник з дисципліни «Методика викладання модерн танцю для студентів І курсу спеціалізації «Хореографії». Рівне : РДГУ. 20 с.
2. Плахотнюк О.А. (2009). *Стилі та напрямки сучасного хореографічного мистецтва*. Львів : ЦТДЮГ. 80 с.
3. Погребняк М.М. (2009). *Танець «модерн» у художній культурі ХХ ст.* Автореферат дисертації. КНУКіМ, Київ (Україна).
4. Шариков Д.І. (2010). *Теорія, історія та практика сучасної хореографії. Генезис і класифікація сучасної хореографії – напрями, стилі, види* : монографія. Київ : КиМУ. 208 с.